

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

**Azərbaycan Respublikası
Təhsil Nazirliyinin
1463 sayılı 31 avqust 2012-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.**

ALİ TƏHSİL PİLLƏSİNİN DÖVLƏT STANDARTI

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 060708 – Meşəçilik

BAKİ – 2012

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin **060708 – Meşəçilik** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş «Ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı», «Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və «magistr» dərəcələrinin verilməsi Qaydaları»nın tələblərinə, «Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) Təsnifatı»na və digər qanunvericilik aktlarına uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri **060708 – Meşəçilik** ixtisası üzrə magistr hazırlığını bu Təhsil Proqramı ilə həyata keçirir.
- 1.3. Strukturda istifadə olunan işarələr:
ÜK – ümummədəni kompetensiyalar
PK – peşə kompetensiyaları

2. 060708 – Meşəçilik ixtisasının xarakteristikası

- 2.1. Təhsil Proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	Verilən elmi-ixtisas dərəcəsi	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
060708 – Meşəçilik İxtisaslaşmalar: - <i>Meşə quruluşu</i> - <i>Meşə toksaksiyası</i> - <i>Meşə əkinləri</i>	Magistr	2 il (qiyabi forma üzrə təhsil müddəti 6 ay artıqdır)	120

3. Məzunun ixtisas xarakteristikası və kompetensiyası

3.1. Magistrin ixtisas xarakteristikası

Magistr nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında ümumi təsvirə və geniş biliyə malik olmalı, peşə hazırlığı tələb edən elmi-tədqiqat işi aparmağa və pedaqoji fəaliyyətə hazır olmalı, peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyi bacarmalıdır.

3.2. Programın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər.

3.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (ÜK) yiyələnməlidir:

- xarici dildə dinləmə, anlama, danışıq və dialoji nitq qabiliyyətinə nail olmaq (ÜK-1).
- meşədə eksperiment aparmaq, meşənin tədqiqi və qiymətləndirilməsi məqsədiylə toplanmış ilkin məlumatları riyazi-statistik metodlarla, kompyuter programları tətbiq etməklə işləmək (ÜK-2);
- meşənin həyatında, inkişafında və quruluşunda mövcud qanunauyğunluqları bilmək (ÜK-3);
- meşələrdən davamlı istifadənin və dayanaqlı idarə olunmasına dair dövlət strategiyasını mənimsəmək (ÜK-4);
- xarici dildən tərcümə etmə bacarığına yiyələnmək (ÜK-5);
- pedaqoji davranış və münasibətləri mənimsəmək (ÜK-6);
- təlim və tərbiyənin başlıca cəhətlərinin öyrənilməsi və dialektikanın dərk olunmasına nail olmaq (ÜK-7);
- psixi proseslər, hallar, halətlər, vəziyyətlər, psixi xəssələr və xüsusiyyətləri mənimsəmək (ÜK-8);

3.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (PK) yiyələnməlidir:

Elmi-tədqiqat fəaliyyətləri:

- meşəsizləşdirmənin yaratdığı ekoloji problemləri dərk etmək (qlobal, regional, lokal) (PK-1);
- meşəçilik sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığı öyrənmək (PK-2);
- sahə və yaş sinifləri meşə quruluşu metodlarına yiyələnmək (PK-3);
- dəyişən kəmiyyətlərin riyazi-statistik üsulla qiymətləndirilməsini bacarmaq, (PK-4);
- meşə ekosistemlərinin biota və ekotop komponentlərini bilmək (PK-5);
- meşə ekosistemində biota və ekotop arasında mövcud əlaqələri qurmaq (PK-6);
- meşə ekosistemində fitosenoz əlaqələrin və məhsuldarlığının riyazi təhlili və modelləşdirilməsini bacarmaq (PK-7);
- ölçmə toksasiya metodlarından meşəni qiymətləndirmək üçün distansiyadan kəmiyyətlərin əldə olunmasına keçilməsi tendensiyasını bacarmaq (PK-8);
- meşənin maddi qiymətləndirilməsi üçün dairəvi nümunə sahələri qoymaq metodunu bilmək (PK-9);
- meşə əkinlərinin yaradılması metod və üsullarını bacarmaq (PK-10);
- elmi-tədqiqat işləri üzrə alınmış müsbət nəticələrin sərbəst şəkildə sistemləşdirilməsini bacarmaq (PK-11);
- təcrübələrin nəticələrinin əsaslandırılması və istehsalata tövsiyələr şəklində təqdim edilməsini bacarmaq (PK-12).

Pedaqoji fəaliyyətlər:

- meşə dialektikası baxımdan və meşəçilik elminin yaranma tarixini bilmək **(PK-13)**.
- Azərbaycanda süni meşəsalmanın tarixini, nəticələrini, nəzəri və praktiki əhəmiyyətini bilmək, **(PK-14)**.
- təcrübələrin nəticələrinin əsaslandırılması və istehsalata tövsiyələr şəklində təqdim edilməsini bacarmaq, **(PK-15)**.
- ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərinin tədrisi qabiliyyətinə **(PK-16)**;
- tədris, təlim və ya digər üsullarla öz biliklərini başqasına ötürə bilməyə **(PK-17)**;

İstehsal-texnoloji fəaliyyətlər:

- meşələrin bərpa və inkişaf etdirilməsi sahəsində dövlət strategiyasını mənimsəmək **(PK-18)**;
- meşə fitosenozunu təşkil edən ağacların qarşılıqlı bioloji əlaqədə olub üzvi sintez təşkil etməsini bilmək **(PK-19)**;
- meşəni biogeosenoz və biosferin tərkib hissəsi baxımından öyrənmək **(PK-20)**;
- yaş sinifləri cədvəllərinin tərtib olunmasını bacarmaq **(PK-21)**;
- meşələr üzərində təsərrüfatın təşkili, inkişaf etdirilməsi və idarə olunmasına dair meşə quruluşu layihəsini tərtib etməyi bacarmaq **(PK-22)**;
- meşələr üzərində monitorinqin təşkilinin vəzifələrini öyrənmək **(PK-23)**;
- qısa və uzunmüddətli monitorinqin məqsəd və vəzifələrini bilmək **(PK-24)**;
- meşə quruluşu layihəsinin strukturu, tərkibi və tərtib olunma qaydalarını bilmək **(PK-25)**;
- dəyişən kəmiyyətləri səciyyələndirən prametrik göstəriciləri bilmək **(PK-26)**;
- toksasiya metodlarının inkişaf tendensiyasını bilmək **(PK-27)**;
- meşə toxumlarının keyfiyyət və irsi göstəricilərinin yaxşılaşdırılması metod və üsullarını bacarmaq **(PK-28)**;
- əkin materialının keyfiyyət göstəriciləri, standartın tələblərinə cavab verən əkin materialı yetişdirilməsini bacarmaq **(PK-29)**;
- əkin materialının örtülü qrunut şəraitində, briket, kasset, qapalı kök sistemi üsulu ilə yetişdirilməsi aqrotexnikasını bilmək **(PK-30)**;
- meşə əkinlərinin bitiş faizini və salamatlılığını hesablamaq **(PK-31)**;
- meşə əkinlərinin boy gedişinin və məhsuldarlığının proqnozlaşdırılmasını bilmək **(PK-32)**;
- Azərbaycanın ərazisinin meşə əkinlərinin yaradılması üçün rayonlaşdırılmasını bacarmaq **(PK-33)**;

Təşkilati-inzibatçılıq fəaliyyəti:

- meşələrin planetdə və cəmiyyətin həyatında ekoloji, iqtisadi və sosial rolunu mənimsəmək **(PK-34)**;
- meşələrin ekoloji əhəmiyyətinin prioritet təşkil etməsini bilmək **(PK-35)**;
- meşədən istifadənin təşkili prinsiplərini bilmək **(PK-36)**;
- meşədən istifadə növləri, üsulları və istifadənin miqdarının təyin olunması metodlarını öyrənmək **(PK-37)**;
- meşə münasibətlərinin tənzimlənməsi və meşə məcəlləsini bilmək **(PK-38)**;
- davamlı istifadənin mahiyyəti və prinsiplərini öyrənmək **(PK-39)**;
- meşələrin idarə olunması sahəsində dövlət strategiyasını bilmək **(PK-40)**;
- meşələrin idarə olunmasında, davamlı istifadənin təşkilində və nəzarətin həyata keçirilməsində monitorinqin rolunu bilmək **(PK-41)**;
- meşə toxumçuluq işinin təşkilinin əsaslarını bilmək **(PK-42)**;
- meşə toxumlarının keyfiyyət göstəricilərinin təyin olunma metodlarını bilmək **(PK-43)**;
- meşə tingliklərinin təyinatı və yetişdirilən əkin materialı çeşidlərini bilmək **(PK-44)**;
- əkin materialının yetişdirilməsinə dair aqrotexniki tədbirlər kompleksini hazırlamaq **(PK-45)**;
- meşə əkinlərinin keyfiyyət və kəmiyyət göstəricilərini bilmək **(PK-46)**;
- meşə əkini rayonları üzrə istifadə olunan ağac-kol cinsləri assortimentini bilmək **(PK-47)**;
- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyə **(PK-48)**;
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək və planlaşdırmağa, onların qısa və uzunmüddətli nəticələrini təhlil etməyə **(PK-49)**;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri yaradıcı şəkildə müəyyənləşdirmək və ortaya qoya bilməyə, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilməyə **(PK-50)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilməyə, həmçinin potensial nəticələri müəyyənləşdirmək və/və ya qiymətləndirə bilməyə **(PK-51)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı şəxsi davranışlarını tənqidi şəkildə qiymətləndirməyə **(PK-52)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək və əsaslandırmağa, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak edə bilməyə **(PK-53)**;
- innovativ yanaşma tələb edən mürəkkəb və gözlənilməz şəraitlərdə müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərməyə **(PK-54)**;
- təşkilat və ya qrupların strateji fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyət daşımağa **(PK-55)**;
- mürəkkəb şəraitlərdə etik qaydalara uyğun şəkildə davranma bilməyə, şəxsi davranışların etik aspektləri, imkanları, məhdudiyət və sosial rolunu

anlamağa, fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı məsələlərdə əsaslandırılmış qiymətləndirmə aparmağa **(PK-56)**;

- davamlı təlim və peşəkar inkişafı ilə bağlı şəxsi və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirməyə, həmçinin müstəqil təhsil üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilməyə **(PK-57)**;

Servis fəaliyyətləri:

- meşədə orqanizm və mühitin dinamik vəhdət təşkil etməsini bilmək **(PK-58)**;
- meşə quruluşu obyektini yerləşən ərazinin (MMBM-in) təbii-coğrafi və meşəbitmə şəraiti, iqtisadi potensialını bilmək **(PK-59)**;
- meşə təsərrüfatının zonal-tipoloji əsaslarla yaradılması və rayonlaşdırılmasını bacarmaq **(PK-60)**;
- meşə quruluşu layihəsinin təsərrüfatın idarə olunması və inkişaf etdirilməsində bazis sənəd olmasını anlamaq **(PK-61)**;
- çoxluq təşkil edən meşədə ağacların dəyişən kəmiyyətlərlə səciyyələnməsini bacarmaq **(PK-62)**;
- məsafədən meşələrin monitorinqinin imkanlarını və vəzifələrini bilmək **(PK-63)**;
- məsafədən monitorinq əsasında meşələr üzərində nəzarətin təşkilini bacarmaq **(PK-64)**;
- məsafədən meşələrin inventarlaşdırılmasının innovativ aspektlərini bilmək **(PK-65)**;
- meşə əkinlərinin toksasiya göstəricilərinin və məhsuldarlığının qiymətləndirməsini bacarmaq **(PK-66)**.

4. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə və təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

4.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası.

4.1.1. 060708 – Meşəçilik ixtisası üzrə magistrlərin peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

- elmi-tədqiqat;
- pedaqoji;
- istehsal-texnoloji;
- təşkilati-inzibatçılıq;
- servis və s.

4.1.2. Hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər:

Elmi-tədqiqat fəaliyyətləri:

- elmi - tədqiqat işlərinin işçi planlarının hazırlanması;

- respublikada və xarici ölkələrdə mövcud olan elmi-texniki təcrübənin öyrənilməsi, məlumatların toplanması, tədqiq edilməsi və sistemləşdirilməsi;
- tədqiqatın aparılma metodikasının işlənməsi;
- təcrübənin nəticələrinin tədqiq olunması və sistemləşdirilməsi;
- təcrübənin nəticələrinə dair hesabatların və elmi nəşrlərin hazırlanması.

Pedaqoji fəaliyyətlər:

- profil fənləri üzrə müxtəlif dərslərin hazırlanması və keçilməsi;
- tədris və tədris-metodiki materialların hazırlanması;
- tələbələrin təcrübə işlərinə rəhbərlik edilməsi;
- istehsalatda texniki işçi heyətin təlimləndirilməsi.

İstehsal-texnoloji fəaliyyətlər:

- yaşayış yerlərinin yaşıllaşdırılması üçün dekorativ və tolerant ağac-kol assortimentinin seçilməsinin təşkili;
- dərə və yarpaqların bərkidilməsi və rekultivasiya məqsədləri ilə meşəsalmanın aparılması;
- meşələr üzərində təsərrüfatın təşkili, inkişaf etdirilməsi və idarə olunmasına dair meşə quruluşu layihəsinin işlənməsi;
- meşələr üzərində monitorinqin təşkili;
- meşə toxumçuluq işinin təşkili.

Təşkilati-inzibatçılıq, o cümlədən servis fəaliyyətləri:

- meşəçilikdə istehsal prosesinin təşkili;
- işçi heyətin təlimləndirilməsi və iş planlarının hazırlanması;
- müəssisənin texniki-iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsi və lazımi sənədlərin hazırlanması;
- məhsul istehsalında standartlara əməl olunması və bununla bağlı idarəetmənin təşkili və istehsalatda nizam-intizamın təmin olunması;
- meşəçilik müəssisələrində, təşkilatlarda və meşəçilik yönümlü layihələrdə təlimlərin-seminarların keçirilməsi, layihələrin tərtibi, informasiya-məsləhət xidmətlərinin təşkili və peşə fəaliyyətinə aid digər məsələlər üzrə xidmətlərin göstərilməsi.

4.2. Təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

□ İxtisas üzrə fənn bölümləri, fənlərin kreditləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

Fənn bölümünün	Fənn bölümləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik,	Fənn bölümlə	Fənnin kodu və adı	Fənn üzrə	Qazanılması nəzərdə
----------------	--	--------------	--------------------	-----------	---------------------

kodu	bacarıq vərdişlər baxımından)	ri üzrə kreditlərin sayı		kreditlərin sayı	tutulan kompetensiyaların kodları
Təhsil hissəsi					
MHF – B00	<p>Humanitar fənlər bölümü Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dinləmə və anlanmanı; - danışıq və dialoji nitqi; - tərcümə etməni. - pedaqoji davranışı; - pedaqoji münasibətləri; - təlim və tərbiyənin başlıca cəhətlərini; - dialektik gerçəkliyin dərk olunmasını. - psixi prosesləri; - psixi hallar və ya psixi halətlər, vəziyyətləri; - psixi xassələri və ya xüsusiyyətləri. <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nitqi ilk söhbətdən başa düşməyi; - ixtisasa dair dialoq qurmağı; - ixtisasa dair mətnləri tərcümə etməyi; - pedaqoji davranış qaydalarını; - pedaqoji münasibətlərin qurulmasını; - tədrisin innovativ üsullarla qurulmasını; - fərdi yanaşma üsulundan istifadəni. - fərdlərlə psixi davranışı; - müxtəlif fərdlərin psixoloji durumunun idarə olunmasını; - psixi xassələr və ya xüsusiyyətlərin idarə edilməsini. <p>viyələnməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tərəkür qabiliyyətli nitq vərdişlərinə; - pedaqogikanın ümumi əsaslarına; - didaktika, təlim, təhsil və tərbiyə nəzəriyyəsinə; - pedaqoji təlimin mənimsədilməsinə; - gənclərin dünyagörüşünün formalaşdırılmasına; - müxtəlif fərdlərlə davranma qaydalarına; - pedaqoji durumun özündə dərkini. 	14	<p>MHF – B01 <i>Xarici dil</i></p> <p>MHF – B02 <i>Ali məktəb pedaqogikası</i></p> <p>MHF – B03 <i>Psixologiya</i></p> <p>MHF – B04 <i>Seçmə fənn*</i></p>	6 4 2 2	<p>ÜK-1 ÜK-5 ÜK-6 ÜK-7 ÜK-8</p>
MİF – B00	<p>İxtisas (ixtisaslaşma) fənləri bölümü Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meşəsizləşdirmənin ekoloji problemlərini; 	76	<p>MİF – B01 <i>Meşəçilik elminin müasir problemləri</i></p> <p>MİF – B02</p>	4 2	<p>PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6</p>

<ul style="list-style-type: none"> - meşələrin ekoloji əhəmiyyətinin prioritet təşkil etməsini; - meşəçilik sahəsində beynəlxalq əlaqələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən beynəlxalq təşkilat və qurumları. - meşənin orqanizm və mühitin dinamik vəhdət təşkil etməsini; - meşə fitosenozunun onu təşkil edən ağacların mexaniki toplusu deyil, onların qarşılıqlı bioloji əlaqədə olub üzvi sintez təşkil etməsini. - sahə və yaş sinifləri metodunun mahiyyətini; -yaş sinifləri cədvəlləri tərtib etməyi; - meşədən istifadənin təşkili prinsiplərini; -meşədən istifadə növlərini, üsullarını və miqdarının təyin olunması metodlarını. - meşələrin idarə olunmasında dövlət strategiyasını və hüquqi bazanı; -davamlı istifadənin mahiyyətini və təmin etmə prinsiplərini; - meşələrin idarə olunmasında və inkişaf etdirilməsində dövlət strategiyasını; - meşələr üzərində monitorinqin təşkilinin vəzifələrini; - qısa və uzunmüddətli monitorinqin məqsədlərini; - monitorinqin meşələrin idarə olunmasında, davamlı istifadənin təşkilində və nəzarətin həyata keçirilməsində rolunu. - meşə quruluşu obyekt yerləşən ərazinin (rayonun) təbii-coğrafi və meşəbitmə şəraitini, iqtisadi potensialını; - meşə təsərrüfatının zonal-tipoloji əsaslarla yaradılmasını və meşə təsərrüfatı istehsalının rayonlaşdırılmasını; - meşə quruluşu layihəsinin meşələr üzərində təsərrüfatın təşkili, idarə olunması və inkişaf etdirilməsinə dair bazis sənəd olmasını; - meşə quruluşu layihəsinin strukturu və tərkibini, tərtib olunması qaydalarını; - çoxluq təşkil edən meşənin dəyişən kəmiyyətlərlə səciyyələnməsini; - dəyişən kəmiyyətləri səciyyələndirən prametrik göstəriciləri; - dəyişən kəmiyyətləri riyazi-statistik üsulla qiymətləndirməyi; - meşə ekosistemlərinin biota və ekotop komponentlərini; 		<p><i>Meşəçilik elminin tarixi və metodologiyası</i></p> <p>MİF – B03 <i>Ali məktəb tərəfindən müəyyən edilən fənn</i></p> <p>MİF –B04 <i>İxtisaslaşmaya ayrılan fənlər**</i></p> <p>MİF – B05 <i>Seçmə fənn*</i></p>	<p>4</p> <p>42</p> <p>24</p>	<p>PK-7</p> <p>PK-8</p> <p>PK-9</p> <p>PK-10</p> <p>PK-11</p> <p>PK-12</p> <p>PK-13</p> <p>PK-14</p> <p>PK-15</p> <p>PK-16</p> <p>PK-17</p> <p>PK-18</p> <p>PK-19</p> <p>PK-20</p> <p>PK-21</p> <p>PK-22</p> <p>PK-23</p> <p>PK-24</p> <p>PK-25</p> <p>PK-26</p> <p>PK-27</p> <p>PK-28</p> <p>PK-29</p> <p>PK-30</p> <p>PK-31</p> <p>PK-32</p> <p>PK-33</p> <p>PK-34</p> <p>PK-35</p> <p>PK-36</p> <p>PK-37</p> <p>PK-38</p> <p>PK-39</p> <p>PK-40</p> <p>PK-41</p> <p>PK-42</p> <p>PK-43</p> <p>PK-44</p> <p>PK-45</p> <p>PK-46</p> <p>PK-47</p> <p>PK-48</p> <p>PK-49</p> <p>PK-50</p> <p>PK-51</p> <p>PK-52</p> <p>PK-53</p> <p>PK-54</p> <p>PK-55</p> <p>PK-56</p> <p>PK-57</p> <p>PK-58</p>
--	--	--	------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - meşə ekosistemi biota və ekotop arasında mövcud əlaqələri; - meşə ekosistemində biotanın başlıca tərkib hissəsi olan fitosenozda əlaqələrin riyazi təhlilini və modelləşdirilməsini; - toksasiya metodlarının inkişaf tendensiyasını; - ölçmə toksasiya metodlarından qiymətləndirmək üçün distansiyadan kəmiyyətlərin əldə olunmasına keçilməsini; - meşənin maddi qiymətləndirilməsi üçün dairəvi nümunə sahələri qoymaq metodunu; - məsafədən meşələrin monitorinqinin imkanlarını və vəzifələrini; - məsafədən monitorinq əsasında meşələr üzərində geniş nəzarətin təşkili və aparılmasını; - məsafədən meşələrin inventarlaşdırılmasının innovativ aspektlərini; - meşə toxumçuluq işinin təşkilinin əsaslarını; - meşə toxumlarının keyfiyyət və irsi göstəricilərinin yaxşılaşdırılması metod və üsullarını; - meşə toxumlarının keyfiyyət göstəricilərinin təyin olunma metodlarını; - meşə tingliklərinin təyinatını və yetişdirilən əkin materialının çeşidlərini; - əkin materialının keyfiyyət göstəricilərini, standartın tələblərinə cavab verən əkin materialı yetişdirilməsinin şərtlərini; - əkin materialının yetişdirilməsinə dair aqrotexniki tədbirlər kompleksini; - əkin materialının yetişdirilməsinə dair briket, kasset, qapalı kök sistemi üsulu ilə, örtülü qrunut şəraitində yetişdirilməsi aqrotexnikasını; - meşə əkinlərinin keyfiyyət və kəmiyyət göstəricilərini; - meşə əkinlərinin bitiş faizini və salamatlılığını; - meşə əkinlərinin toksasiya göstəricilərini təyin etməyi və məhsuldarlığını qiymətləndirməyi; - meşə əkinlərinin boy gedişini və məhsuldarlığını proqnozlaşdırmağı; - meşələrin bərpa və inkişaf etdirilməsinə dair dövlət strategiyasını; - Azərbaycanda süni meşəsalmanın 				<p>PK-59 PK-60 PK-61 PK-63 PK-64 PK-65 PK-66</p>
--	--	--	--	--	---

<p>tarixini, nəticələrini, nəzəri və praktiki əhəmiyyətini;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Azərbaycanın ərazisinin meşə əkinləri yaradılması üçün rayonlaşdırılmasını; - meşə əkini rayonları üzrə istifadə olunan ağac-kol assortimenti təyin etməyi; - meşə əkinlərinin yaradılması metod və üsullarını. <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meşə sərvətlərinin tükənməsinin qarşısının alınması, bərpası və artırılmasına dair tədbirlər planı tərtib etməyi; - meşəni onu təşkil edən başlıca komponentlərə ayırmağı; - meşənin başlıca elementlərini təyin etməyi və qiymətləndirməyi; - meşələr üzərində təsərrüfatın təşkili, idarə olunması və inkişaf etdirilməsinə dair meşə quruluşu işlərini həyata keçirməyi; - meşədən istifadə, meşəbərpa və meşəmühafizə tədbiri təyin etməyi; - meşəçilik-təsərrüfat tədbirlərini həyata keçirməyi; - meşələrin idarə olunmasını təşkil etməyi; - idarəetməni həyata keçirməyi; - meşələrdən davamlı istifadəni həyata keçirməyi; - meşələr üzərində monitoring həyata keçirməyi; - çoxsahəli və əlaqəli monitoring təşkil etməyi; - məsafədən monitoringin aparılmasında aerokosmik materiallardan istifadəni; - təsərrüfatın keçmiş fəaliyyətini təhlil etməyi; - meşədən istifadənin təşkilinə dair məsələləri, meşəbərpa tədbirlərini, meşələrin mühafizəsini və idarəetməni layihələndirməyi; - layihələndirilən tədbirləri meşəçilik və iqtisadi-ekoloji baxımdan qiymətləndirməyi; - meşə quruluşu layihəsi tərtib etməyi; - dəyişən kəmiyyətlər arasında olan əlaqələri qiymətləndirməyi; - meşəni onu təşkil edən tərkib hissələrə görə qiymətləndirməyi. 				
---	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - meşə ekosistemində fitosenozun başlıca tərkib hissəsi olan ağaclığı elementlərə bölməyi və əlaqələrini qiymətləndirməyi; - distansiyadan toksasiya etmək üçün istifadə olunan alət və cihazlardan istifadəni; - aerofoto və aerokosmik materialların konturlu və toksasiya deşifrəlməsini; - məsafədən monitoring və meşələrin inventarlaşdırılmasında Geo İnformasiya Sistemlərinin məlumatlarından və materiallarından istifadəni - toxum məhsulu qiymətləndirməyi və proqnozlaşdırmağı; - toxum tədarükü üçün ağac və ağaqlıqları seçməyi; - toxumların kəfiyyət göstəricilərini təyin etməyi; - meşə toxumlarını səpinə hazırlamağı; - tingliyin ərazisinin təşkilini və əkin materialının yetişdirilməsini həyata keçirməyi; - tingliyin sahə vahidində tələb olunan miqdarda standart əkin materialı yetişdirməyi; - əkin materialının becərilməsinə dair aqrotexniki tədbirlər kompleksi tətbiq etməyi. - əkinlərin bitiş və salamatlılıq faizini təyin etməyi; - meşə əkinlərini nümunə sahəsində, hesabaalma cərgələrində və yerlərində, model ağaclarda müayinə və tədqiq etməyi. - meşə əkinlərinin yaradılması üçün torpaq hazırlığını (əkinqabağı torpağın becərilməsini) həyata keçirməyi; - əkin sxemi və əkinlərin sıxlığını təyin etməyi; - əkinlərdə cinsləri qarışdırma üsulları və sxemi qəbul etməyi; - əkinlərin yaradılmasına dair hesablama-texnoloji xəritələr tərtib etməyi; - meşə əkini layihəsi tərtib etməyi. <p>Yiyələnməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meşələrdən davamlı istifadəni təmin edən meşəçilik elminin yeniliklərinə; - meşə tipologiyasını və biogeosenologiyasına; - müasir meşə quruluşu metodlarına; - meşələrdən daimi tükəndirmədən 				
--	---	--	--	--	--

	<p>istifadə prinsipini həyata keçirməyə;</p> <ul style="list-style-type: none"> - əhalinin və xalq təsərrüfatının meşə məhsullarına olan tələbatının ödənilməsinin təmin olunmasına yönələn istifadənin təşkilinə; - meşə sərvətlərinin artırılması və bərpa olunmasına yönələn mütərəqqi üsullarına; - meşələrdən davamlı istifadə prinsip-lərinə; - meşələrdən daimi, arasıkəsilməyən, tükəndirmədən istifadənin təşkilinə; - idarəetmənin və davamlı istifadənin müasir problemlərinə; -meşələr üzərində monitorinqin təşkilində Geoinformasiya sistemlərinin (GIS) tətbiqinə; - monitorinq nəticəsində əldə olunan məlumatlar əsasında meşələrin inkişaf dinamikasını görməyə; - monitorinq əsasında proqnozlaşdırma; - tərtib olunan meşə quruluşu layihəsinin həyata keçirilməsi nəticəsində meşə fondunda baş verə biləcək dəyişiklikləri görməyə və qiymətləndirməyə; - meşə təsərrüfatı istehsalının səmərəliliyinin artırılmasına, meşələrin ekoloji funksiyalarının qorunub saxlanılmasına və gücləndirilməsinə yönəlmiş meşəçilik-təsərrüfat tədbirləri layihələndirməyə; - meşələrdən davamlı istifadəyə, meşə-bərpa tədbirlərinə, meşələrin mühafizəsinə və qorunmasına, dayanaqlı idarə olunmasına dair müasir tələblərə; - meşələrin qiymətləndirilməsinə dair müasir riyazi-statistik metodlara; - biologiyada riyazi modelləşdirmə metodlarına; - müasir toksasiya metodlarını - məsafədən monitorinq və meşələrin inventarlaşdırılması sahəsində innovasiya texnologiyalarına; - meşə toxumlarının keyfiyyət və irsi göstəricilərinin yaxşılaşdırılmasına dair müasir metodlara; - əkin materialının yetişdirilməsinə dair müasir metod və üsullara; - sahə vahidindən əldə olunan əkin materialının miqdarının artırılmasına; - müasir tədqiqat metodlarına; - meşə əkinlərinin yaradılmasına dair 				
--	--	--	--	--	--

	müasir metod və üsullara.			
MET – B00	<p>Elmi-tədqiqat işləri Magistr elmi-tədqiqat işini yerinə yetirməklə aşağıdakıları bilməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - profil fənləri üzrə müxtəlif dərslərin hazırlanması və keçilməsini, tədris və tədris-metodiki materialların hazırlanmasını; - magistrik dissertasiyalarının tərtib olunmasına qoyulan tələblər və dissertasiyaların tərtib edilmə metodikasını, dissertasiya işinin işçi planlarının hazırlanmasını. <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tələbələrin tarla-təcrübə işlərinə nəzarət edilməsini; - istehsalatda texniki işçi heyətin təlimləndirilməsini; - tələbələrin tarla-təcrübə işlərinə nəzarət edilməsini; - istehsalatda texniki işçi heyətin təlimləndirilməsini; - elmi-tədqiqat işləri üzrə alınmış müsbət nəticələri sərbəst şəkildə sistemləşdirməyi, əsaslandırmağı və istehsalata tövsiyələr şəklində təqdim etməyi . <p>yiylənməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - profil fənləri üzrə seminar və laboratoriya dərslərinin keçirilməsində qabiliyyətli olmağa və tələbələrlə işləməyə; - müasir təhsil texnologiyalarını mənimsəmək və tədrisdə istifadə etməyə; - profil fənləri üzrə seminar və laboratoriya dərslərinin keçirilməsində qabiliyyətli olmağa və tələbələrlə işləməyə; - müasir təhsil texnologiyalarını mənimsəmək və tədrisdə istifadə etməyə. - təcrübələrdə alınmış nəticələrin riyazi-statistik işlənməsi üsullarını öyrənməyə və bu sahədə informasiya texnologiyalarının (riyazi modelləşdirmə, proqramlaşdırma və s.) imkanlarından istifadə etməyə; - elmi-tədqiqat işlərinin aparılma səviyyəsinə, alınmış nəticələrə dair hesabat, referat, elmi məqalə hazırlamağa və dissertasiya işini sərbəst tərtib etmək 	<p>Elmi-tədqiqat təcrübəsi</p> <p>Elmi-pedaqoji təcrübə</p> <p>Magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi</p>	<p>6</p> <p>6</p> <p>18</p>	<p>ÜK-2</p> <p>ÜK-3</p> <p>ÜK-4</p> <p>ÜK-6</p> <p>ÜK-7</p> <p>ÜK-8</p> <p>PK-1</p> <p>PK-13</p> <p>PK-15</p> <p>PK-18</p> <p>PK-38</p>

	qabiliyyətinə.				
	Kreditlərin ümumi cəmi	120		120	

*Bütün bölümlərdə seçmə fənlər müvafiq səriştələrə (kompetensiyalara) uyğun ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

**İxtisaslaşmalar üzrə səriştələr (kompetensiyalar) və buna müvafiq fənlər ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

- 4.3.** İxtisas üzrə magistr təhsil proqramının yerinə yetirilməsi müddəti:
 ümumi həftələrin sayı – 94
 o cümlədən:
 - nəzəri təlim – 45 həftə
 - təcrübələr (elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji) – 8 həftə
 - imtahan sessiyaları – 15 həftə
 - magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi – 12 həftə
 - tətillər – 14 həftə

5. Maddi-texniki tədris bazası və kadr potensialı

- 5.1.** Ali təhsil müəssisəsinin **060708 – Meşəçilik** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompyuter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilənlərin ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalar, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.
- 5.2.** Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, ali təhsil müəssisələrinin elmi dərəcəsi və ya elmi adı olan professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər cəlb oluna bilər.
- 5.3.** Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, həmin təhsil müəssisəsində çalışan professor-müəllim heyətinin elmi adı və ya elmi dərəcəsi olan nümayəndələri və ya həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Tədris prosesinin forma və metodları

- 6.1.** Magistrantın nəzəri təlimi və pedaqoji hazırlığı mühazirə, məşğələ, seminar, məsləhət, sərbəst iş, pedaqoji təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.
- 6.2.** Magistr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və praktik iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.
- 6.3.** **060708 – Meşəçilik** ixtisası üzrə magistr hazırlığında elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdan asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asılı olaraq

müvafiq təşkilatlarda, yaxud ali məktəblərin kafedra və laboratoriyalarında keçirilə bilər.

7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

- 7.1.** Yekun dövlət attestasiyası magistrlik dissertasiyasının müdafiəsindən ibarətdir. Dissertasiyanın məzmununa, həcminə, strukturuna qoyulan tələblər və onun müdafiəsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir.
- 7.2.** Təhsilənlərin biliyinin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalar əsasında həyata keçirilir.
- 7.3.** Yekun Dövlət Attestasiyası nəticəsində məzunlara magistr ali elmi-ixtisas dərəcəsi və dövlət nümunəli diplom verilir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Problemləri İnstitutunun
direktoru

_____A.Mehrabov

« ____ » _____ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Ali və orta ixtisas
təhsili şöbəsinin rəisi

_____İ.Mustafayev

« ____ » _____ 2012-ci il

Kənd təsərrüfatı ixtisasları qrupu
üzrə Dövlət Təhsil Standartları
hazırlayan işçi qrupun sədri

_____N.Seydəliyev

« ____ » _____ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Elmi Metodiki-Şurasının
«Kənd təsərrüfatı və aqrar iqtisadiyyatı»
bölməsinin sədri

_____İ.Cəfərov

« ____ » _____ 2012-ci il